

Солодкі краплі меду досягнення

Стисле пояснення важливих аспектів офірування учти¹

Целе Нацоґ Ранґдрол²

В контексті шляху³, дивоглядною вищою формою надбання заслуги є глибока й всеосяжна практика офірування учти⁴. Щодо неї я поясню таке:

1. Суть офірування учти
2. Буквальне значення офірування учти
3. Поділи офірування учти
4. Метод офірування учти
5. Блага від офірування учти

¹ тиб. *tshogs kyi 'khor lo'i nram par bshad pa mdor bsdus nye bar mgo ba dngos grub sbrang rtsi'i zil mngar bzhugs so*// <http://www.lotsawahouse.org/bo/tibetan-masters/tsele-natsok-rangdrol/tsok-explanation>

² Целе Нацоґ Ранґдрол (тиб. *rtse le sna tshogs rang grol*) (1608-?) – видатний майстер каґ'ю й ньінґма, також відомий як Целе Гоцанґпа. Учень тертона Ріґдзіна Джецона Ньінґпо (тиб. *'ja' tshon snying po*) (1585-1656), вважається безпосереднім втіленням Цунґме Тендзіна Дордже (тиб. *mtshungs med bstan 'dzin rdo rje*) (1535-1605?), відбудовника монастиря Тханґдрок у Канґпо, й Гоцанґпи (тиб. *rgod tshang pa mgon po rdo rje*) (1189-1258), магасіддґи друкпа каґ'ю. (Тут і далі примітки перекладача).

³ Шлях до пробудження – один з трьох аспектів основи, шляху й плоду. Суть шляху полягає в надбанні заслуги й мудрості та очищенні затьмарень.

⁴ Учта (санскр. *gaṇaśakra*, тиб. *tshogs*) – ґаначакра, урочисте зібрання, бенкет.

1. Суть офірування учти

Суть офірування учти полягає в досконаленні надбання заслуги й мудрості завдяки різноманіттю субстанцій офіри, що тішать божеств і гуру, та ведуть до реалізації ваджрових братів і сестр.

2. Буквальне значення офірування учти

Санскритське слово *гана* (санскр. *gaṇa*) перекладається тибетською як *цог* (тиб. *tshogs*), [що українською значить “зібрання”]⁵. Його названо зібранням тому, що воно складається з субстанцій умілих засобів і мудрості, підготовлених як розкішне зібрання їжі, напоїв та об’єктів чуттєвої насолоди.

3. Поділи офірування учти

Офірування учти можна розділити на:

- зовнішнє
- внутрішнє
- таємне
- таковості

Зовнішня учта

На зовнішньому рівні, велика золота основа й чотири континенти, гора Меру й озера насолоди⁶ природнім чином стають вмістилищем і об’єктами учти. З одвічних часів усі істоти, що населяють всесвіт, спонтанно присутні як оздоба учти. Це є дивовижне зібрання зовнішньої учти

⁵ В контексті офірування учти мова йде про досконалість чотирьох зібрань: (1) практикуючих, (2) субстанцій офіри, (3) божеств, (4) заслуги й мудрості.

⁶ Традиційний космологічний опис всесвіту, в якому центр всесвіту – Гора Меру височіє на золотій основі в оточенні семи озер насолоди, чотирьох континентів і субконтинентів.

природньо проявленого всесвіту, як живого так і неживого. Її офіровано у всій величній несотвореній природі зібранню гуру, божеств-їдамів і дакінь⁷. Саме це і є зовнішньою учтою.

Внутрішня учта

На внутрішньому рівні, серед різноманіття зібраних субстанцій, тверда їжа символізує умілі засоби, напої – мудрість, а їжа та напої разом – недвоїстість. По своїй суті внутрішня учта – це освячення всіх зібраних об'єктів чуттєвої насолоди як офіри.

Таємна учта

На таємному рівні, ми використовуємо своє тіло – шкіру, плоть, кров, органи чуття та внутрішні органи – як вмістилище офірування учти. Вони освячуються й стають нектаром одвічної мудрості, яку офіровано як таємну учту.

Учта таковості

На рівні таковості, вмістилище учти – це безкрай простір природнього усвідомлення, вільний від будь-яких ускладнень, нічим не обмежений і всеосяжний. У ньому міститься дивовижний динамічний прояв концептуального мислення – інтелекту, свідомості, органів чуття, тонкого й грубого руху благих і неблагих думок. Всі вони освячуються й стають учтою природнього усвідомлення, первинної мудрості й спонтанного звільнення. У природньому одвічному стані, вільному від усього, що офіровано, й того,

⁷ Гуру, божества-їдами й дакіні мудрості є дорогоцінними гостями на офіруванні учти, через що їх слід уявляти в просторі вгорі перед собою.

хто офірує, усвідомлення речей такими, як вони є, становить істинну абсолютну учту таковості.

Підсумовуючи викладене, вам слід засвоїти, що все без винятку – явлене й існуюче, зовнішнє й внутрішнє, вмістилище і його вміст – по своїй природі є ніщо інше, як учта.

4. Метод офірування учти

Пам'ятаючи про ці відмінності, метод виконання самої практики внутрішньої учти наступний. Загалом, серед усіх об'єктів чуттєвої насолоди – речей, звуків, запахів, смаків тощо – немає нічого, що не може бути субстанцією учти. Зокрема, гарно впорядкуйте все, що можете зібрати як субстанції учти, наприклад їжу, що за своєю природою є умілими засобами, й напої, що за своєю природою є мудрістю. Через прояви гри мудрості вогню, води й вітру (складами РАМ, КХАМ і ЯМ)⁸ очищуються всі забруднення – зібрання недоліків, що на відносному рівні є проявами заплутаності. Світлом, що струменить зі сутнісних складів прояву мудрості трьох кай (ОМ, А, ГУМ)⁹, субстанції учти освячуються як чистий нектар великого блаженства, скарб, що сповнює всі прагнення й бажання.

Після цього офіруйте цей нектар зібранню божеств мандали в просторі перед собою. Присвятіть його захисникам Дгарми й охоронцям як офіру, що сповнює всі їхні бажання. Скуштуйте його разом з ваджровими

⁸ З серця еманують склади РАМ, ЯМ і КХАМ: зі складу РАМ постає вогонь, що спалює субстанції офіри. Зі складу ЯМ постає вітер, що їх розвіває, і зі складу КХАМ – вода, що їх омиває. Цим вони очищуються у порожнечі абсолютного простору великої одвічної чистоти, дгармадгату, за межами всіх концепцій (з настанов Додрубчена Джигме Тенпей Ньїми до практики офірування сангү // <http://www.lotsawahouse.org/bo/tibetan-masters/dodrupchen-III/guide-sang-practice>).

⁹ З серця еманують білі склади ОМ, сутність просвітленого тіла всіх будд, червоні склади А, сутність їхньої просвітленої мови, й темно-сині склади ГУМ, сутність їхнього просвітленого ума, та освячують субстанції офіри, що по своїй суті є порожнечєю й досконалим нектаром, що звільняє коли його куштують, та перетворюють їх на бажані офіри у сприйнятті різних гостей (з настанов Додрубчена Джигме Тенпей Ньїми до практики офірування сангү).

братами й сестрами як субстанції досягнення (сіддгі) й самаї. І віддайте рештки в якості наказу¹⁰ зібранню охоронців, [звичайним] дакіням¹¹ тощо. Так, належним чином офіруйте й віддайте все гостям згідно їхніх рівнів¹². Коли офіруєте учту цим гостям, перебуваючи у стані самадгі прояву одвічної мудрості, що незабруднена думками про зверхність і статус, бажаннями, жадобою, сподіваннями й страхами, слід це робити з усією чистотою – з чистим сприйняттям, відданістю, співчуттям і вищим наміром.

Щодо субстанцій учти, коли у вас є що офірувати, підготуйте учту будь-яких об'єктів чуттєвої насолоди без жодного жалкування чи чіпляння. Коли у вас немає нічого, що можна було б офірувати, годиться використовувати просту воду. Якщо ви знаєте, як перетворювати субстанції силою вищої мотивації й силою самадгі, тоді оскільки немає жодної частинки, яка не могла б бути офірою для учти, все проявлене може бути офіроване у стані великої гри мудрості дгармати.

Насолоджуючись будь-якою їжею чи напоями, уявляйте їх як зібрання учти сіддг і вважайте ваші скандги, дгату й аятани спонтанно досконалими, мандалою переможних. Прояви й природа наді, прани й бінду одвічно

¹⁰ Захисникам Дгарми (дгармапалам) було наказано допомагати тим, хто практикує Дгарму. При цьому їм було обіцяно, що якщо вони робитимуть це, то завжди одержуватимуть залишки офіри учти. Щоразу коли ми віддаємо їм залишки учти, ми поновлюємо цей наказ і даруємо обіцяне за те, що вони чинять згідно з Дгармою.

¹¹ Тут ідеться про звичайних дакінів, що виконують функцію захисниць вчення, на відміну від дакінів мудрості, що є одним з трьох коренів прихистку ваджраяни й дорогоцінними гостями, яким офіровано учту (див. прим. 12).

¹² Мова йде про чотири рівні гостей учти: (1) Дорогоцінні гості – будди дгармакаї, самбгоґакаї й нірманакаї, Дгарма й Санґга, усі гуру, їдами й дакіні мудрості постають, як сузір'я в просторі над нами; (2) Захисники Дгарми (дгармапали) – вісім великих богів, вісім великих нагів, вісім великих рагу, чотири великих царі, дев'ять великих страхітливих (ракшасів), десять захисників напрямів, двадцять вісім володарів сузір'їв і сімдесят п'ять охоронців чистих земель разом зі своїм почтом, помічниками й сім'ями, добродійними силами, місцевими божествами й охоронцями місцевості постають, як хмари в небі; (3) Шість класів істот – боги, напівбоги, люди, тварини, голодні духи й пекельники постають, як густий туман в повітрі; (4) Шкідливі сили – кармічні кредитори, такі як 80 тис. лихих сил на чолі з Вінаякою, правителем тих, що чинять перешкоди, п'ятнадцять зловмисних духів тощо зібрані на землі, як великий натовп (з настанов Додрубчена Джигме Тенпей Ньїми до практики офірування санґу).

існують як святі місця, вищі святі місця¹³ тощо. Зовнішні двадцять чотири святих місця також присутні на внутрішньому рівні всередині ваджрового тіла, наприклад у маківці голови тощо. Даки та їхні дружини, такі як “осяїні ваджри”¹⁴, що перебувають у зовнішніх святих місцях, також спонтанно присутні на внутрішньому рівні як канали, внутрішня прана й бінду каналу практики¹⁵ тощо. У всіх тантрах мова йде, що якщо лише на мить перебуваючи в самадгі йоги¹⁶, внутрішньо офірувати учту своєму тілу, одночасно буде надбано таку саму заслугу, як від офірування учти всім зібранням даків і дакінь зовнішніх двадцяти чотирьох святих місць.

Більше того, згідно вищої колісниці – Великої Досконалості (Дзогчен), у сфері світла в серці перебувають тридцять шість мирних будд, у палаці в черепі перебувають п’ятдесят вісім гнівних герук, у чакрі мови перебуває зібрання божеств усвідомлення – дакінь, у головних чакрах шести центрів перебувають шість муні¹⁷ шести класів істот тощо.

Таким чином, усі зібрання мирних і гнівних божеств є мандалою переможців у головних частинах тіла. Окрім того мова йде про те, що навіть у порах тіла знаходяться палаци, в яких є незліченні дакіні. З огляду на це, важливо з’ясувати, що вся їжа й напої за своєю природою є зібранням учти.

В підсумку, зібрання учти підготовлених субстанцій офірується гуру, божествам-їдамам, дакіням і дгармапалам, а також загалом ваджровим братам і сестрам. Підтримуючи головні аспекти самадгі, зібрання учти скандг ілюзорного тіла офірується зокрема богам і демонам живого й неживого світу, бо стає об’єктом офіри [богам] нагорі, [істотам] посередині

¹³ Категорії, на які діляться двадцять чотири святих місця: місця (санскр. *piṭha*), вищі місця (санскр. *upapiṭha*), поля (санскр. *kṣetra*), вищі поля (санскр. *upakṣetra*) тощо.

¹⁴ Осяйна ваджра (тиб. *rdo rje 'od ldan*) – назва одного з класів даків і дакінь, що перебувають у тілі.

¹⁵ Канал практики (тиб. *rtsa sgom pa*) – назва одного з головних каналів в тілі.

¹⁶ Самадгі йоги стадій зародження (тиб. *bskyed rim*) й завершення (тиб. *rdzogs rim*).

¹⁷ Шість муні – володарі шести класів істот.

й [духам] внизу. Звичайне зібрання учти їжі й напоїв, які не отримано шляхом неблагого способу життя або зловживання жертвами на духовні цілі, офірується зокрема фізичному тілу, яке є мандалою переможців. На абсолютному рівні, в міру того як все природньо виникає і природньо звільнюється, учту дгармати всього, що виникає, офіровано в стані одвічної чистоти природи ума, вільного від заплутаності й двоїстого чіпляння, за межами всіх заперечень і стверджень, прийняття і відкидання. Це по суті й становить істинне офірування учти.

5. Блага від офірування учти

Цілі й блага від офірування учти наступні. Як зазначено в “Тантрі природньо посталої досконалості”¹⁸, якості офірування учти такі: “Затьмарення безлічі минулих і майбутніх життів буде очищено за одну мить у присутності мирних і гнівних божеств. Хоч би де ви народилися в наступних життях, вам ніколи не бракуватиме того, що потрібно. Колесо Дгарми ніколи не припинить обертатися для вас, й у вас завжди буде вдосталь статків, об’єктів насолоди, їжі й майна. Такими є тимчасові блага. Також ви досягнете вищих якостей. У проміжному стані (бардо) ви розпізнаєте свої проєкції як мудрість. Досягши в ньому звільнення, ви перебуватимете у незмінній основі, посилаючи еманації по всьому тритисячिवимірному всесвіту на благо істот. Таких якостей ви досягнете!”.

Тому якості офірування учти є незбагненними. Завдяки їй ви досягнете досконалість діянь умиротворення, збагачення, притягання й підкорення. Ви відновите всі послаблені й порушені самаї. Ви потішите й удовольните божеств, гуру, дгармапал, що зв’язані обітницями, а також ваджрових

¹⁸ Тантра природньо посталої досконалості (тиб. *rdzogs pa rang byung gi rgyud*) є однією з вісімнадцяти тантр класу сутнісних настанов (тиб. *tan ngag sde*) вчень Великої Досконалості (Дзогчен).

братів і сестер. Усі несприятливі й небажані обставини будуть усунуті. Ви вдосконалисте надбання заслуги й мудрості. Ви одночасно досягнете звичайних і вищих сіддг. Завдяки цьому ви одержите блага, що не піддаються опису. Оскільки це особливі й глибокі причина, умова й метод таємної мантраяни, неперевершеної ваджраяни, я закликаю вас: настійливо й щиро докладіть до цього зусиль!

Це стисле пояснення офірування учти було складено на прохання володаря усвідомлення й мантри Рабдзе Куре Г'ючангви (Карпови Кюнги Тендзіна). Хай це принесе благо істотам!

У тантрах є значно детальніші вчення щодо підготовки зібрання учти й практики її офірування. Хоча я й міг би викласти це більш розгорнуто, в наші часи занепаду важко знайти здатних втілити це на практиці. Навіть якщо б такі пояснення й були даровані, це було б лише марнуванням зусиль. Через це я вважаю, що роз'ясненого є цілком достатньо. Благо! Благо! Благо!

Переклад Марії Васильєвої на прохання харківської сангги Рангджунг Єше.

Під редакцією Ярослава Литовченка. Катманду, лютий 2018 року.